

ULUSLARARASI BALIKÇILIK VE MAVİ BÜYÜME KONFERANSI

*Balıkçılık Perspektiflerini Tanımlama
ve
Karadeniz Bölgesi'ndeki Mavi Büyüme Teşvik Etmek*

Konferans Özeti

1. Uluslararası Balıkçılık ve Mavi Büyüme Konferansı, İstanbul Sarıyer Belediyesi ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Uluslararası Daimi Sekreteryası ortaklığı ile 31 Ekim-1 Kasım 2017 tarihlerinde İstanbul'da düzenlendi.
2. Konferans; balıkçılık yönetimini etkileyen başlıca konuları ele almak, balıkçılık ve akuakültür üzerindeki çevresel ve sosyo-ekonomik etkileri değerlendirmek, Karadeniz bölgesindeki özel sektör ile kamu kurumları arasındaki iş birliğini teşvik etmek amacı ile düzenlendi. **Konferans Programı Ek I'de yer almaktadır.**
3. Konferansa KEİ Üyesi devletlerin temsilcileri (Arnavutluk, Azerbaycan, Bulgaristan, Yunanistan, Moldova, Türkiye ve Ukrayna), KEİ İlgili Kuruluşları (KEİPA), KEİ Gözlemcileri ve Özel Diyalog Ortakları (Karadeniz Komisyonu ve Periferik Denizcilik Bölgelerinin temsilcileri) ve Uluslararası Kuruluşlar (Avrupa Komisyonu, FAO ve EUROFISH) katıldı. Konferansa ayrıca Karadenize kıyısı olan belediyeler, akademik çevreler, STK'lar ve özel sektör temsilcileri de katılım sağladı. **Katılımcıların listesi “Ek II”de yer almaktadır.**
4. Konferans, Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç tarafından açıldı. Başkan Genç, konuşmasında balıkçılık sektörünün Sarıyer için önemli olduğunu vurguladı ve belediyenin balıkçılık sektörüne yardım etmeyi amaçlayan faaliyetlerini tanımladı. Ayrıca, kurumsallaşmış araştırma, yönetim mekanizmaları ve teknik donanım ihtiyacı gibi balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörlerini desteklemek için gereken eylemleri gündeme taşıdı. Başkan Genç, Karadeniz bölgesinde balıkçılık politikasının uygulanmasında uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi gerekliliğini ve söz konusu sektörler için yerel yönetimlerin vazgeçilmez rolü olduğunu belirtti. **Konuşma metni “[Ek III](#)”te yer almaktadır.**

5. KEİ Genel Sekreteri Büyükelçi Michael B. Christides, KEİ Örgütünün Karadeniz bölgesinde balıkçılık alanındaki ortak faaliyetlerin teşviğine özel önem verdiğini belirtti. Üye devletler içerisinde özellikle Karadeniz kıyılarında yaşayan birçok insan, Karadeniz ile birbirlerine bağlı olan emeklerinden yaşamlarını sürdürmektedir. Avcılık ve balıkçılık, Karadeniz kıyı kentlerinin toplumunu ve kültürünü şekillendirdi. Genel Sekreter ayrıca, Karadeniz bölgesindeki kayıt dışı ve düzensiz avlanma konusuna da değindi ve ulusal uzmanların KEİ üyesi devletlerin **"FAO, Yasadışı, Bildirilmeyen ve Kontrol Edilmemiş Avlanmayı Önleme, Azaltma ve Temizleme Amaçlı Liman Devleti Önlemleri Anlaşmasına"** katılmayı düşünmesi gerektiğini söylediğini belirtti. **Açıklamanın metni "Ek IV"te yer almaktadır.**

6. Konferansın açılış oturumunda Avrupa Komisyonu Akdeniz ve Karadeniz Su Ürünleri Politikası Direktörü Veronica Veits bir konuşma yaptı. Karadeniz'in AB Komisyonu ve AB komşu ülkeler için önemli bir deniz olduğunu belirtti. Veits, Karadeniz'in mavi ekonomisinin tecrit edilmeyeceğini belirterek, Karadeniz ülkeleri ve diğer paydaşlar arasındaki işbirliğinin güçlendirileceğini söyledi. AB, Karadeniz için Baltık Denizi ve diğer alanlarda uygulanan diğer stratejilere benzer bir deniz stratejisi geliştiriyor. Direktör Veits, Karadeniz'deki stokların yasadışı, bildirilmemiş ve düzenlenmemiş (IUU) balıkçılık nedeniyle fazla tüketildiğini ve tükendiğini belirtti. Bu nedenle bölgedeki balıkçılık yönetimini güçlendirmeyi önererek, IUU'yu engellemek için toplu eylemler önerdi. **Veits'in konuşma metni "Ek V" olarak eklenmiştir.**

7. FAO (BM Gıda ve Tarım Örgütü)'nun FAO Alt Bölge Müdürlüğü Uluslararası Danışmanı Atilla Özdemir, FAO'nun kabul edilmiş belgelerine göre sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının sorumlu bir şekilde yönetilmesini teşvik ettiğini belirtti. Sorumlu Balıkçılık için davranış kurallarını oluşturan FAO tarafından 2013 yılında başlatılan FAO Mavi Büyüme girişimi hakkında katılımcılara bilgi vererek; ekonomik büyümeyi, sosyal kalkınmayı, gıda güvenliğini ve su canlıları kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını dengelemek için açıklamalarda bulundu.

8. EUROFISH Direktörü Aina Afanasjeva, Karadeniz Bölgesi'nin mevcut balık stokları ve etkin yönetimi açısından önemini belirtti. Karadeniz balıkçılık ve su ürünleri kültürü ile ilgili daha fazla iş birliğine yönelik çağrıda bulundu. Afanasjeva, EUROFISH'in Karadeniz limanları da dâhil olmak üzere Avrupa limanlarında pazar erişimini ve veri toplama yeteneğini geliştirme faaliyetlerini sundu. **Afanasjeva'nın ifadesi "Ek VI"da yer almaktadır.**

9. Ukrayna KEİ Genel Sekreteri adına İstanbul Başkonsolosluğu'ndan Sergii Kravchenko, kısa bir açıklama yaptı. Katılımcılara KEİ bölgesi için balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörlerinin önemini vurguladı. Kravchenko, dinleyicileri Ukrayna Kürsü Başkanlığı görev süresince devam eden faaliyetler hakkında bilgilendirdi.

10. Konferansa katılamayan **"Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonu"** (Bükreş Konvansiyonu) Daimi Sekreteryası Müdürü Prof. Halil İbrahim Sur'un Konferans için hazırlamış olduğu konuşma katılımcılara dağıtıldı. **Konuşma metni "Ek VII"de yer almaktadır.**

11. Konferansın ilk oturumu Bulgar Bilimler Akademisi, Oşinoloji Enstitüsü'nden Violin Raykov tarafından yönetilirken, Bükreş Beyannamesi'nin uygulanmasındaki ilerlemenin değerlendirilmesi üzerinde duruldu. Raykov ayrıca, Karadeniz'in deniz canlılarının ve ekosisteminin durumu hakkında bir sunum yaptı. Karadeniz balıkçılığına, stok durumuna ve yönetimine genel bir bakış yaptı. Raykov, Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu tarafından başlatılan ve Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen bilimsel ve teknik projeye (BlackSea4Fish Projesi) stok değerlendirme yöntemlerini anlattı. **Raykov'un sunumu Ek VIII olarak eklenmiştir.**

12. Türkiye Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Trabzon Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürü İlhan Aydın, "**Karadeniz'de Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Mevcut Durumu Ve Geleceği**" hakkında bir sunum yaptı. Aydın, özellikle su ürünleri yetiştiriciliği üretiminin tüm Karadeniz ülkelerinde artışta olduğunu belirtti. Özel sektörün gelecekte su ürünleri yetiştiriciliğinde yatırım yapma ilgisini dikkate alarak sektörün genişlemesini öngördüğünü söyledi. Aydın, araştırma enstitüsünün Kocaeli Belediyesi ile olan iş birliğinden balık türlerinin yetiştirilmesine ve diğer belediyelerin kurumuyla olan iş birliğine olan ilgisinden bahsetti. **Aydın'ın sunumu "Ek IX" olarak eklenmiştir.**

13. Prof. Dr. Bayram Öztürk, Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (TÜDAV) adına "**Karadeniz'de IUU Balıkçılığı İçin Uluslararası Gün - Bazı Değerlendirmeler**" konulu sunumu gerçekleştirdi. Öztürk, Karadeniz'de IUU (Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzensiz Su Ürünleri Avcılığı)'ya karşı sıfır toleransla mücadelenin yollarını, IUU ile olan ilişkilerini anlattı. Bu mücadelenin dünyada 9 ila 26 milyar ABD doları arasında olduğu tahmin edilmekte olduğunu söyledi. Dr. Öztürk ayrıca, Karadeniz'deki kalkan stoklarında korkunç bir yıkım olduğunu ve kalkan için bir yönetim planının hazırlanmasına ihtiyaç olduğunu belirtti. IUU alanında GFCM, KEİ, ülkeler, STK'lar ve diğer paydaşların katılımıyla uluslararası iş birliğinin gerekliliğini belirtti. **Bayram Öztürk'ün sunumu "Ek X" olarak eklenmiştir.**

14. Birinci oturumda son panelist, Karadeniz'in Türk kesiminde IUU ve balıkçılık kontrolü üzerine sunum yapan Sahil Güvenlik Komutanlığı, Planlar ve Prensipler Başkanlığı'ndan Dr. Ejbel Çıra Duruer oldu. Duruer, IUU'nun toplulukların sosyo-ekonomik yaşam üzerindeki etkilerini ve Türk Sahil Güvenliği faaliyetleri üzerindeki etkisini anlattı. IUU ile mücadele etmenin zor olmasına rağmen, Karadeniz'deki yasadışı uygulamalara karşı savaşmak için bazı öneri ve tavsiyelerde bulundu.

15. Prof. Dr. Ertuğ Düzgüneş'in yönettiği konferansın ikinci oturumunda Karadeniz bölgesi için balıkçılık beklentileri masaya yatırıldı. Bu oturumda ilk panelist, Türkiye Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği Başkanı Ramazan Özkaya oldu. Balıkçılık kooperatiflerinin Türkiye'de düzenlemelere uymak zorunda olduğunu ve küçük kooperatiflerin büyük balıkçılık şirketleri ile rekabet edemeyeceğini belirtti. Bu anlamda, hükümet tarafından hazırlanacak ve uygulanacak kota sistemini uygulamayı önerdi. Özkaya, Karadeniz stoklarındaki aşırı avcılığa karşı uyarıda bulundu ve sektörde dürüst rekabet kurallarının uygulanmasının gerekliliğini vurguladı. **Ramazan Özkaya'nın sunumu "Ek XII" olarak eklenmiştir.**

16. Akdeniz Üniversitesi'nden Prof. Dr. Cengiz Deval, Karadeniz'deki beyaz kum midyesinin avcılık kapasitesi ve yönetimi hakkında bir sunum yaptı. Arama süresi, fiyat, dönem başı ve ülkeye göre toplam avcılığı anlattı. İzleme mekanizmalarını, Türkiye ve İtalya'nın kontrol sistemlerini karşılaştırdı ve yöntemlerini gösterdi. Ayrıca, beyaz kum midyesini korumak için bazı önerilere tepki gösterdi. **Sunum, “[Ek XIII](#)” olarak eklenmiştir.**

17. Azerbaycan'ın İstanbul Başkonsolosluğu temsilcisi Ramiz Hacizade, “**Azerbaycanın Karadeniz Ve Azak Ülkelerindeki Uluslararası Ekonomik İş Birliği Programı**” hakkında bir açıklama yaptı. Hükümetinin, Eko-sistemi korumak ve izinsiz balık avcılığını önlemek için Karadeniz ve Azak denizlerinde IUU ile mücadele etmekte önemli bir görev üstlendiğini belirtti. Ülkesinin FAO ile olan, özellikle Hazar Denizindeki Mersin balığının korunmasında önemli iş birliğinden bahsetti. Hacizade, katılımcılara FAO himayesinde Hazar Denizi'nin biyolojik su kaynakları Komisyonu ve Orta Asya ve Kafkaslar'daki balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği komisyonu konularında ülkesinin başkanlığını anlattı.

19. Bu oturumda İstanbul Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği Başkanı Erdoğan Kartal, İstinye Su Ürünleri Kooperatifi Başkanı Mehmet Rıfat Akyüz ve Karadeniz Vakfı Başkanı Hüseyin Güler'in konuşmaları yer aldı. Konuşmacılar katılımcıları balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili kendi kurumlarının faaliyetleri hakkında bilgilendirdiler. Konuşmacılar özellikle küçük ölçekli balıkçılık ve sorunlarından, balıkçılık sektöründeki küçük işletmelerin yatırım sorunlarından, hükümetin küçük ölçekli balıkçılık alanlarındaki bürokrasi sorunları ve izin sayısından, Karadeniz'in kirliliğinden, küçük balıkçı şirketleri için eğitim imkânlarından bahsettiler.

20. Konferansın üçüncü oturumunda ana başlık Karadeniz'deki Mavi Büyüme oldu. Oturum, KEİ Uluslararası Daimi Sekreteryası Bay Alexei Nistrean tarafından yönetildi. İlk panelist Avrupa Komisyonu Denizcilik İşleri ve Balıkçılık (DG MARE) Genel Müdürlüğü Temsilcisi Svetoslav Stoyanov oldu. Stoyanov “**Karadeniz'de Mavi Büyümenin Beklentileri ve Gerçeği**” hakkında konuştu. AB'nin Mavi Büyüme girişimi ve AB'nin Karadeniz'e olan ilgisinden bahsetti. **Stoyanov'un sunumu “[Ek XIV](#)” olarak eklenmiştir.**

21. Periferik Denizcilik Bölgeleri Politika Görevlisi Stavros Kalognomos “**Mavi büyümenin bir bileşeni olarak sürdürülebilir su ürünleri yetiştiriciliği: Bölgesel stratejik perspektif**” konulu bir sunum yaptı. Kalognomos, su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili olarak CPMR (Periferik Denizcilik Bölgeleri) bölgelerinin deneyimini paylaştı ve Karadeniz bölgeleri arasındaki işbirliğini artırmayı önerdi. **Sunumu “[Ek XV](#)” olarak ektedir.**

22. Muğla Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Mekez Birliği'nden Dr. Hayri Deniz, “**Türkiye'de Mavi Büyüme Yetiştiriciliği: Karadeniz Bölgesi İçin En İyi Model**” konulu bir sunum yaptı. Katılımcılara, özellikle Muğla örneğinde olduğu gibi, Türkiye'de su ürünleri yetiştirme deneyimini anlattı. Dr. Deniz, belirlenen alanlarda balık ürünlerinin yetiştirilmesinde Türk ve yerel (Muğla) çiftçilerin faaliyetlerini somut rakamlar ile sundu. Ayrıca, su ürünleri yetiştiriciliği ihracat potansiyelini ve yetiştiricilik hedefinin temel ülkelerini bildirdi. **Hayri Deniz'in sunumu “[Ek XVI](#)” olarak eklenmiştir.**

23. Üçüncü oturumda İstanbul Üniversitesi'nden Dr. Nazlı Demirel, "**Karadeniz Bölgesi'nde Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği İçin Araştırma Faaliyetleri**" hakkında bir sunum yaptı. Dr. Demirel, bölgedeki faaliyetler sonucunda tükenen Karadeniz balık stoklarıyla ilgili endişe verici duruma dikkat çekti. Demirel, Türkiye'de su ürünleri yetiştiriciliğinin gelişimi için bilimsel koşullar ile ilgili beklentileri açıkladı ve sektörün gelişimi için bazı önerilerde bulundu. **Demirel'in sunumu "[Ek XVII](#)" olarak eklenmiştir.**

24. Konferansın dördüncü oturumunda, yerel yönetimlerin balıkçılık sektöründeki rolü ve balıkçılık sektörüyle olan iş birlikleri ele alındı. Oturum, İstanbul Üniversitesi'nden Dr. Benal Gül tarafından yönetildi. Bu oturumun ilk konuşmacısı Giresun Vakfı Başkanı Ahmet Dokumacı oldu. Dokumacı, Giresun sularındaki su ürünleri yetiştiriciliği ve balıkçılık konularında bilgiler verdi ve katılımcılara bu sektörün kent ekonomisine katkıda bulunduğunu belirtti. Dokumacı, kentin turizm sektörünün gelişmesi ve Giresun'a yakın bir adanın turistler için cazibe merkezi olabileceği konusundaki görüşlerini dile getirdi. Bu nedenle kentin iyi tanımlanmış bir projeye ihtiyacı olduğunu altını çizdi.

25. Samsun Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanı Mehmet Akif Özdemir, "**Yerel Yönetimler Açısından Samsun Balıkçılığına Genel Bir Bakış**" başlıklı bir sunum yaptı. Samsun Büyükşehir Belediyesinin balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili faaliyetlerini, bu sektörlerin üretimindeki artışı anlattı. Özdemir, yerel su ürünleri yetiştiricilerine balık ürünlerini yetiştirme konusunda yardım etmek ve yardımcı olmak için belediye tarafından oluşturulan tesislerden bahsetti. Şehrin ekonomisine yardımcı olan belediyedeki aktif işleme sektöründen bahsetti. **Sunum, "[Ek XVIII](#)" olarak eklenmiştir.**

26. Yunanistan Atina Vali Yardımcısı Athanasios Anagnostopoulos "**Mavi Büyüme: Atina Bölgesi Örneği**" konulu bir sunum yaptı. Anagnostopoulos, sunumunda balıkçılık ve akuakültürle uğraşan özel şirketler ile belediyesinin yetkilileri arasındaki iletişimi vurguladı. Ayrıca Attika bölgesinin, atık yönetim programını uygulamak için çok çalıştığını belirtti. Belediyenin ev sahipliği yaptığı Pireus Mavi Büyüme İnovasyon merkezinin amaçlarını, hedeflerini ve sonuçlarını açıklarken, Atina bölgesinde yılda bir kez mavi ekonomi haftası düzenlemek istediğini belirtti. **Anagnostopoulos'un sunumu "[Ek XIX](#)" olarak eklenmiştir.**

27. Metro Grubundan Zekiye Sarı Kuzu "**Deniz Ürünleri Sürdürülebilirliği**" konulu sunumunu gerçekleştirdi. Türkiye ve dünyadaki balıkçılık durumunun altını çizerek, 2050 yılına kadar olan talebin, ülke başına balık tüketimini ve şirketi tarafından balıkçılık kaynaklarının sürdürülebilirliğine yönelik atılan adımlar hakkında bilgi verdi. Ayrıca katılımcıları METRO grubunun başlattığı deniz balıklarının pazara kadar takip edilmesi projeleri hakkında bilgilendirdi. **Zekiye Sarı Kuzu'nun sunumu "[Ek XX](#)" olarak eklenmiştir.**

28. Sarıyer Belediyesi Su Ürünleri Mühendisi İrem Köse Reis, sürdürülebilir balıkçılık sektöründe yerel yönetimlerin rolüyle ilgili bir açıklama yaptı. Açıklamasında katılımcılara, Türkiye'nin genel ihracat potansiyeli hakkında bilgi verdi. Belediyenin balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine vermiş olduğu önemin yanı sıra özellikle Sarıyer Belediyesinin balıkçılık ve su ürünleri çalışmalarını özetledi. Üniversitelerle yakın işbirliği içerisinde çalışmaların yürütülmesi gerektiği ile birlikte balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörlerine yardım etmek için alınması gereken önlemlerden bahsetti.

29. Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Başkan Danışmanı Nur Çapa, balıkçıların gündelik faaliyetlerindeki yardım ve desteğe olan ihtiyacından bahsetti. Kota sisteminin uygulanmasının balıkçıların çalışmalarını kolaylaştırabileceğini ve küçük ölçekli balıkçılık kooperatiflerine yardımcı olabilecek bir çözüm olabileceğini belirtti. Bu açıdan Yunanistan'ın iyi tecrübelerini vurguladı.

30. Dr. Hayri Deniz, artan balık ve su ürünleri tüketimini, bu ürünlerin pazarlarını ve sektörün büyümesini sağlamak için gerekli yatırımları anlattığı "**Karadeniz Balıkçılık Yatırımlarına Destekler**" başlıklı bir sunum yaptı. Sunumunda, balıkçılık ve akuakültür sektörlerinin Avrupa perspektifini ve Karadeniz bölgesi için AB'den yapılacak olası yatırımlara değindi. **Sunumu "Ek XXI" olarak eklenmiştir.**

31. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sevim Köse "**Karadeniz Yemekleri: Gelişmeler, Trendler, Sorunlar ve Çözümler**" başlıklı bir sunum yaptı. 2003-2015-2017 yılları arasında Trabzon'da taze balık pazarının durumu ile birlikte Türk deniz ürünleri ihracatının ve ithalatının miktar ve değer açısından rakamlarını paylaştı. Prof. Köse, işleme endüstrisi, dondurulmuş balık ürünleri ve balık yağı ürünlerinin ihracatı hakkında konuştu. Dinleyiciler ile konu hakkında bazı öneri ve tavsiyeler paylaştı.

32. Konferanstaki son konuşmacı, Ege Su Ürünleri ve Hayvansal Ürünler İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Melih İşliel "**Türkiye Su Ürünleri Yetiştiriciliği Ve İhracatı**" üzerine bir sunum yaptı. İşliel, sunumunda Karadeniz kıyılarında farklı balık türlerinin yetiştirilmesi, balık ve su ürünlerinin yetiştirilmesinde su ürünleri kooperatiflerinin sorunları ile ilgili bilgiler paylaştı. Ayrıca balıkçılık ve su ürünleri sektörlerinin kıyı belediyelerinin ekonomisine katkısını açıkladı. **Sunum, "Ek XXII"de yer almaktadır.**

Konferans katılımcıları, konferansın organizasyonu ve İstanbul'da kaldıkları sürece onlara gösterilen sıcak konukseverlik için Sarıyer Belediyesine, Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç'e ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Uluslararası Daimi Sekreteryası'na (KEİ PERMİS) teşekkürlerini ifade ettiler.

Tartışmalar - Sonuçlar ve Öneriler

1. Karadeniz Bölgesinde balıkçılık her zaman birçok insan için zanaat ve istihdam olanaklarını sağlayan önemli bir ekonomik faaliyet olmuştur.
2. Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörü insanlara, ailelere, topluluklara, sahil kasabalarına ve köyelerine doğrudan ve dolaylı faydalar sağlamaktadır.
3. Denizlerle çevrili bir ülke olan Türkiye’de su ürünleri yetiştiriciliği yönetim sisteminin kurumsallaştırılması olmazsa olmazdır.
4. Karadeniz stokları; kirlilik, iklim değişikliği, istilacı türler ve kayıt dışı avcılık nedenleri ile tükenmektedir. Balık stoklarının sürdürülebilirliği için bir strateji gerekmektedir.
5. Stoklarla ilgili veri eksikliği, balıkçılık sektörü için belirsizlik yaratmaktadır.
6. Sektörde düzenleyici bir çerçeve ve ruhsatlandırmaya gereksinim duyulmaktadır.
7. Balık ürünlerinin sadece %2’si balık yetiştiriciliğinden kaynaklanmaktadır. Bu üretimin geliştirilmesi ve yerel düzeyde desteklenmesi gerekmektedir.
8. Bölgesel örgütler (GFCM, BSEC vb.) Karadeniz bölgesinde uzun süreli sürdürülebilir kalkınma ve sektörünü destekleme konusunda yerel yönetimlerle, Sarıyer Belediyesi ile daha fazla çalışmalıdır.
9. Avrupa Birliği’nden Karadeniz Bölgesi’ne doğru bir ilgi var. AB’nin balıkçılık ve su ürünleri sektöründeki katkısı ve yardımı memnuniyetle karşılanmalıdır.
10. Karadeniz bölgesinde sürdürülebilir balıkçılık uygulamaları için uluslararası iş birliği önemlidir.
11. Bu konferansın sürekliliğinin olması ve gelecek yıl yeniden organize edilmesinin ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.